

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl naujos daugiakalbystės pagrindų strategijos

(2006/C 229/05)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl naujos daugiakalbystės pagrindų strategijos (COM(2005) 56 final);

atsižvelgdamas į 2006 m. sausio 24 d. Komiteto pirmininko sprendimą pavesti Kultūros ir švietimo komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimą, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąja dalimi, pasikonsultuoti su juo šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į nuomonę dėl pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, įsteigiantį 2007–2013 m. programą „Kultūra 2007“ (COM(2004) 469 final), (CdR 259/2004 fin) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į nuomonę dėl komunikato dėl kalbų mokymosi ir kalbų įvairovės skatinimo: 2004–2006 m. veiksmų planas (CdR 248/2003 fin) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į nuomonę dėl regionų ir mažumų kalbų apsaugos skatinimo (CdR 86/2001 fin) ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į 2006 m. balandžio 4 d. Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 33/2006 rev.2) — pranešėjas Meath grafystės tarybos ir Vidurio Rytų regionų institucijos narys **Seamus Murray** (IE/STE-EA);

65-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. birželio 14–15 d. (birželio 14 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Bendra apžvalga

Regionų komitetas

1.1 **pritaria** naujamai pagrindų strategijai, vertina ją kaip teigiamą indėlį skatinant kalbų įvairovę ir mano, kad ji papildoma Komisijos iniciatyvas, skirtas Europos Komisijos ir jos piliečių ryšiams gerinti;

1.2 **palaiiko** visus tris svarbiausius Komisijos iškeltus tikslus: 1) skatinti mokytis kalbų ir propaguoti visuomenės kalbų įvairovę; 2) skatinti gyvybingą daugiakalbę ekonomiką ir 3) suteikti piliečiams galimybę susipažinti su Europos Sąjungos teisės aktais, procedūromis ir informacija jų gimtąja kalba;

1.3 tačiau **mano**, kad tokiems svarbiems tikslams pasiekti turimų išteklių nepakanka;

1.4 **sutinka**, kad didžiausia atsakomybė už tolesnę pažangą daugiakalbystės srityje tenka valstybėms narėms ir jų vietos ir regionų valdžios institucijoms, ir mano, kad būtina konkreti Komisijos parama, skirta informacijai skleisti ir tam, kad visoje Europos Sąjungoje įvairiais lygiais būtų geriau derinami veiksmai;

1.5 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo įgyvendinant politiką, skatinančią daugiakalbystę, yra

itin svarbus, ir **mano**, kad komunikate ši vaidmenį derėtų konkrečiai įvardyti;

1.6 **ragina** aiškiau pripažinti, kad svarbų vaidmenį rengiant kalbų mokymosi ir kultūrinių mainų iniciatyvas atlieka miestai partneriai, ir **mano**, kad į šią veiklą vietos ir regionų lygiu betarpiškai įtraukiant žmones būtų galima sumažinti atotrūkį tarp ES ir jos piliečių;

1.7 taip pat yra **įsitikinęs**, kad paskutinis Reglamento 1/1958 pakeitimas, kuriuo buvo numatyta nuo 2007 m. sausio 1-osios airių kalbai suteikti Europos Sąjungos institucijų oficialios ir darbo kalbos statusą, bei 2005 m. birželio 13 d. Tarybos išvados dėl administracinių Sąjungos institucijų ir organų ir valstybių narių sutarčių sudarymo, suteikiančios galimybę oficialiai vartoti kitas kalbas, kurios turi valstybės narės konstitucijoje įtvirtintą statusą, galiojantį visoje tos šalies teritorijoje arba jos dalyje, ir kurias įstatymai leidžia vartoti kaip nacionalinę kalbą, yra dar vienas svarbus žingsnis, mažinantis atotrūkį tarp ES ir daugelio jos piliečių;

1.8 **pripažįsta**, kad skatinant mokytis kalbų Europos Sąjungoje svarbus vaidmuo tenka sektorių programoms, pavyzdžiui, Socrates, Youth ir Leonardo, taip pat integruotai visą gyvenimą trunkančio mokymosi programai. Visos šios programos —

⁽¹⁾ OL C 164, 2005 07 05, p. 65.

⁽²⁾ OL C 73, 2004 03 23, p. 33.

⁽³⁾ OL C 357, 2001 12 14, p. 33.

geras pavyzdys, kaip tam tikra veikla gali padėti sukurti daugiakalbę visuomenę, o RK kartoja anksčiau išsakytą nuomonę, kad Komisijos indėlis šioje srityje galėtų būti didesnis;

1.9 Šiuo atveju ir Komitetas džiaugiasi, kad pateiktame pasiūlyme dėl „integruotos visą gyvenimą trunkančio mokymosi programos“ Europos Komisija nepabrėžė atskirų Europos kalbų, nes iš kalbų, kurios nėra Europos Sąjungos institucijų oficialios ir darbo kalbos, tai būtų atėmę, kaip tai yra šiandien, galimybę dalyvauti šioje programoje;

1.10 **yra tos nuomonės**, kad migrantams turėtų būti sudaryta kuo daugiau galimybių, skatinančių išsaugoti savo gimtąją kalbą ir išmokti priimančiosios šalies kalbą arba kalbas. Komiteto **nuomone**, derėtų aiškiau pripažinti, kad migrantų grupės savo didele kultūrų ir kalbų įvairove praturtina Europos Sąjungą, ir reikėtų priimti nuostatas, numatančias šių kalbų mokymą pagal minimalią programą. Komitetas kartu **pabrėžia**, kad specialaus mokymo reikėtų ir vertėjams žodžiu, nes tai palengvintų migrantų ir priimančiųjų bendruomenių bendravimą.

Konkrečios pastabos dėl pagrindų strategijos

Daugiakalbė visuomenė — kalbų mokymasis ir kalbų įvairovė visuomenėje

Regionų komitetas

1.11 **sutinka**, kad užsienio kalbų mokymo programos ir struktūra turėtų atitikti kintančius mokinių ir studentų poreikius; todėl laukia Komisijos rekomendacijų, kaip modernizuoti kalbų mokytojų rengimą ir technines kalbų mokymosi priemones;

1.12 **pritaria** tam, kad daugiakalbystė ir tarpkultūriškumas Europos visuomenėje turėtų tapti mokslinių tyrimų sritimi, ir sutinka su Komisijos pasiūlymu kalbų įvairovės mokslinius tyrimus papildyti tokių katedrų tinklu, turint omenyje panašias sėkmingos Jean Monnet programos priemones;

1.13 **supranta**, kad naudinga anksti pradėti mokytis kalbų, jei mokytojai yra tinkamai parengti šiam darbui, todėl pritaria geriausios ankstyvo kalbų mokymosi praktikos tyrimui, kurį Komisija ketina paskelbti, ir mano, kad jame reikėtų išnagrinėti padėtį regionuose ir nori, kad šiame tyrime būtų atsižvelgta į daugiamečių regionų patirtį šioje srityje;

1.14 **pabrėžia**, kad aukštojo mokslo institucijas būtų galima paskatinti aktyviau propaguoti daugiakalbystę tarp studentų ir darbuotojų, ir pritarė tam, kad pagal Europos kalbų propagavimo tarp visų aukštųjų mokyklų studentų tinklo (ENLU) programą būtų rengiama daugiau projektų;

1.15 **sutinka**, kad aukštojo mokslo įstaigos galėtų platesniuose vietos bendruomenės sluoksniuose aktyviau propaguoti kultūrų įvairovę, užmegzdamos ryšius su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir vietinėmis įmonėmis;

1.16 **pritaria** teiginiui, kad tendencija ne angliškai kalbančiose šalyse mokomus dalykus dėstyti anglų kalba, o ne nacionaline ar regiono kalba, gali turėti nenumatytų padarinių šių kalbų gyvybingumui. Komitetas pabrėžia, kad ši klausimą reikia skubiai spręsti, ir pritaria pasiūlymui šį reiškinį nuodugniai išanalizuoti;

1.17 **pritaria** minčiai, kad reikėtų skatinti valstybes nares kurti nacionalinius planus, kuriais daugiakalbystės propagavimo priemonėms būtų suteikta struktūra ir kryptis, ir jos būtų tarpusavyje suderintos. Komiteto nuomone, šiuose planuose turėtų būti nustatyti aiškūs kalbų mokymo įvairiose ugdymo pakopose tikslai ir nurodomos ilgalaikės pastangos didinti kalbų įvairovės kultūrinės reikšmės suvokimą. Nacionalinių planų rengimo ir įgyvendinimo procese turėtų dalyvauti vietos ir regionų valdžios institucijos;

1.18 **mano**, kad regionų tapatybę stiprinama saugant ir propaguojant mažumų (mažiau vartojamų) ir regionų kalbas. Komitetas pripažįsta, kad šios kalbos yra remiamos, tačiau mano, jog turint omenyje tai, kad jos yra mažumų kalbos ir todėl labiau pažeidžiamos, ypatingą dėmesį reikia skirti naujų šių kalbų išsaugojimo būdų paieškai;

1.19 **pritaria** tam, kad „bendravimą užsienio kalba“ Komisija laiko vienu bendrųjų gebėjimų, kurių kiekvienas pilietis turi išsaugoti visą gyvenimą, ir Komisijai primygtinai siūlo parengti atitinkamus dokumentus, kad šis principas būtų visuomenėje įdiegtas;

Daugiakalbės ekonomikos skatinimo priemonės

Regionų komitetas

1.20 **mano**, kad pagerinus kalbinius įgūdžius, ES įmonėms atsivertų daugiau galimybių prekiauti, ir pritaria tam, kad 2006 m. būtų paskelbtas tyrimas dėl kalbinių įgūdžių trūkumo poveikio Europos ekonomikai. Vis dėlto, Komitetas laikosi nuomonės, kad šiame tyrime itin daug dėmesio reikėtų skirti nevienodiems kalbinėms įgūdžiams regionuose, ir mano, kad rekomendacijas derėtų paskelbti kuo platesnei auditorijai. Komitetas taip pat remia iniciatyvą 2006 m. internete paskelbti kalbų sertifikavimo sistemų sąrašą;

1.21 **mano**, kad būtina giliau išnagrinėti sąsajas tarp daugiakalbystės ir profesinio mokymo galimybes siekiant skatinti tarpautinį darbuotojų judumą, kaip Bendrijos užimtumo politikos įgyvendinimo priemonę;

1.22 **pažymi**, kad anglakalbėse ES šalyse sumažėjo užsienio kalbas studijuojančių studentų skaičius. Viena šio reiškinio priežasčių — piliečių, kurių gimtoji kalba yra anglų, nuostata, kad profesine prasme kitų kalbų mokėjimas nėra labai rentabilus ir naudingas. Taigi studentai nėra įsitikinę, jog dabartinių kalbų mokėjimas yra pagrindinis įgūdis, kurio reikia siekiant aukštojo mokslo arba geresnio darbo. Kadangi Komisija ieško būdų, kaip sukurti daugiakalbę ekonomiką, Komitetas **kartoja**, kad reikia skleisti daugiau informacijos apie kalbų mokymosi teikiamą ekonominę naudą;

1.23 **pabrėžia** būtinybę sudaryti sąlygas gauti informaciją ir ja naudotis keletu kalbų, todėl pritaria, kad reikia sukurti bendrą Europos informacijos erdvę, siūlančią kalbiniu ir kultūriniu požiūriu turtingą ir įvairų turinį ir skaitmenines paslaugas;

1.24 filmų ir televizijos programų subtitrus **vertina** kaip priemonę, skatinančią mokytis kalbų, ir pritaria tyrimui dėl galimybių plačiau naudoti subtitrus;

1.25 **mano**, kad aukštojo mokslo ir kitų sričių mokymo programos turi būti nuosekliai atnaujinamos, todėl manytų esant naudinga 2006 m. suorganizuoti konferenciją apie vertėjų raštu rengimą universitetuose;

1.26 **pritaria** pagal i2010 strategiją pradadamai pavyzdinei iniciatyvai dėl skaitmeninių bibliotekų ir remia iniciatyvas, skirtas Europos mokslinių tyrimų grupių, dirbančių žmonių kalbos technologijų, automatinio vertimo raštu ir kalbos išteklių kūrimo srityse, veiklai koordinuoti.

Daugiakalbystės skatinimo priemonės palaikant Komisijos ryšius su piliečiais

Regionų komitetas

1.27 **pripažįsta**, kad per pastaruosius dešimt metų Komisija išplėtojo keletą daugiakalbų iniciatyvų, siekdama padėti piliečiams suprasti, kokią poveikį jiems daro Europos teisės aktai, ir pritaria pasiūlymams pasinaudoti šių iniciatyvų patirtimi. Vis dėlto, RK nuomone, Komisija turėtų dažniau teikti informaciją ir rengti informacines kampanijas, kurios būtų skirtos supažindinti ES piliečius su kalbų ir kultūrų įvairove, su pamatinėmis jos vertybėmis ir literatūriniu bei meno paveldu. Informacijos sklaidimo iniciatyvos itin svarbios norint visuomenei, ypač jaunajai Europos piliečių kartai vidurinėje ir aukštojoje mokykloje suteikti daugiau žinių apie jį paveldą;

1.28 **prirtartų**, jei Komisija ir toliau savo publikacijose interneto portale („Europa“) propaguočiau daugiakalbystės politiką. Komitetas palankiai vertina „Europa“ serveryje pradadamą kurti kalbų portalą, teikiančią informaciją apie daugiakalbystę Europos Sąjungoje ir apimančią naujus portalus, skirtus kalbų besimokančioms ir jų mokytojams. Komitetas taip pat pritaria Komisijos

kuriamam vidiniam tinklui, užtikrinsiančiam, kad visi departamentai darniai taikytų daugiakalbystės politiką;

1.29 **primena** Komisijai, kad vykdant komunikacijos su piliečiais politiką ir ypač siūlant Europos kalboms skirtą interneto portalą reikia atsižvelgti į tai, kad valstybėse narėse be Europos Sąjungos institucijų oficialių darbo kalbų statusą turinčių kalbų ir kalbų, turinčių konstitucijoje įtvirtintą teisinį statusą, yra ir kitų kalbų. Komitetas mano, kad Europos Komisija turėtų paisyti šių kalbų, plėtodama komunikacijos su piliečiais politiką;

1.30 **palankiai vertina** iniciatyvą į daugiakalbystės propagavimą labiau įtraukti Vertimo raštu generalinio direktorato atstovybes valstybėse narėse, kurios pirmiausia turėtų Komisijos informaciją pritaikyti vietos tikslinei auditorijai;

1.31 **pripažįsta**, kad svarbu skleisti informaciją apie tai, jog kalbų įvairovė yra vertybė, todėl **palaiko** pasiūlymą valstybėse narėse daugiakalbystės tema organizuoti žurnalistams ir kitiems nuomonių sklaidėjams skirtus aukšto lygio seminarus;

1.32 **pritaria** iniciatyvai tarp valstybių narių mokyklų surengti tarptautinį vertimo raštu konkursą ir laiko ją naudinga; ragintų ES vietos ir regionų valdžios institucijas taip pat organizuoti panašius daugiakalbystei skirtus renginius ir konkursus;

1.33 **pritaria** Komisijos pasiūlymui sudaryti aukšto lygio daugiakalbystės grupę ir palaiko iniciatyvą daugiakalbystės tema surengti ministrų konferenciją, į kurią, RK manymu, turėtų būti pakviestas ir Komitetas.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

Regionų komitetas

2.1 kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį puoselėdamos kultūrą ir kalbą savo bendruomenėse, RK **rekomenduoja** jų vaidmenį įvardyti konkrečiau;

2.2 **ragina** aiškiau pripažinti tai, kad vietos lygiu skatinant mokytis kalbų ir kultūrinius mainus itin svarbios yra įvairios iniciatyvos, pavyzdžiui, Euroregionų veikla bei miestų partnerystės programos;

2.3 **rekomenduoja** Komisijai toliau skleisti informaciją apie daugiakalbystę ir visoje Europos Sąjungoje įvairiais lygiais geriau derinti veiksmus, pasinaudojant tuo, kad „bendravimas užsienio kalba“ priskirtas bendriesiems gebėjimams, kurie turėtų būti būdingi visiems Europos piliečiams;

2.4 **ragina** Komisiją padidinti finansavimą sektorių programoms, pavyzdžiui, Socrates, Youth ir Leonardo, ir integruotai visą gyvenimą trunkančio mokymosi programai, ir taip skatinti Europos Sąjungoje mokytis kalbų, ypač skatinant Erasmus programos propaguojamą studentų judumą;

2.5 **primygtinai ragina** Europos Parlamentą pasekti RK pavyzdžiu ir pasirašyti susitarimą, kuris leistų institucijoje vartoti kitas oficialias Ispanijos kalbas, kadangi RK šios praktikos rezultatai buvo ypač geri;

2.6 **rekomenduoja** vietos ir regionų valdžios institucijoms pačioms imtis iniciatyvų, sudarančių sąlygas darbuotojams mokytis užsienio kalbų, jas gilinti ir tobulinti, atsižvelgiant į jų vykdomas pareigas užtikrinant Europos integraciją ir bendradarbiavimo politiką, ir šias institucijas primygtinai ragina, kai leidžia jų įgaliojimai, kalbų mokėjimą įtraukti į švietimo programas ir projektus;

2.7 **rekomenduoja** labiau remti migrantų grupes ir skatinti juos ne tik išmokyti priimančios šalies kalbą, bet ir išsaugoti gimtąją kalbą ir kultūrą, taip pat ragina konkrečiau įvardyti, kokios politinės priemonės reglamentuoja migrantų kalbas, kurios galėtų būti įgyvendinamos bendradarbiaujant ir palaikant ryšį su vietos ir regionų valdžios institucijomis, universitetais ir įmonėmis;

2.8 **pabrėžia**, kad specialaus mokymo reikėtų vertėjams žodžiu, nes jie palengvintų migrantų ir priimančiųjų bendravimą.

Konkrečios pastabos dėl pagrindų strategijos

Daugiakalbė visuomenė — kalbų mokymasis ir kalbų įvairovė visuomenėje

Regionų komitetas

2.9 **rekomenduoja** kalbų mokytojų rengimą padaryti prioritetine veiklos sritimi ir ragina Komisiją parengti konkretesnę veiksmų planą, pagal kurį kalbų mokytojai bus rengiami visais lygiais;

2.10 **rekomenduoja** Komisijai apibrėžti, kaip valstybėse narėse turi būti paskirstytos daugiakalbystės ir tarpkultūriškumo katedros;

2.11 **ragina** Komisiją rengti daugiau projektų, kurie skatintų aukštojo mokslo įstaigų ryšius su plačiąja visuomene, taip pat su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir vietinėmis įmonėmis;

2.12 **siūlo** Komisijai propaguoti daugiakalbystę aukštojo mokslo įstaigose rengiant projektus pagal Europos kalbų propagavimo tarp visų aukštųjų mokyklų studentų tinklo (ENLU) programą;

2.13 **ragina** valstybes nares atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją ir parengti nacionalinius daugiakalbystės ir kultūrinę įvairovę skatinančius planus;

2.14 **rekomenduoja** Komisijai pateikti aiškesnes gaires, kaip valstybės narės turėtų priimti nacionalinius daugiakalbystės planus;

2.15 **rekomenduoja** konkrečiau įvardyti regionų ir mažumų kalbų vaidmenį kuriant daugiakalbę Europą.

Daugiakalbės ekonomikos skatinimo priemonės

2.16 **rekomenduoja** ES kalbų mokėjimo trūkumų tyrime ypatingą dėmesį skirti nevienodiems kalbiniais įgūdžiams regionuose ir mano, kad iš šio tyrimo išplaukiančias rekomendacijas derėtų paskelbti kuo platesnei auditorijai;

2.17 **ragina** Komisiją rengti kuo daugiau informacijos kampanijų apie kalbų mokymosi teikiamą ekonominę ir kultūrinę naudą.

Daugiakalbystės skatinimo priemonės palaikant Komisijos ryšius su piliečiais

2.18 **ragina** Komisiją dažniau teikti informaciją ir rengti informacines kampanijas, skirtas supažindinti ES piliečius su kalbų ir kultūrų įvairove, su pamatinėmis jos vertybėmis, literatūriniu bei meno paveldu, ir itin daug dėmesio skirti jaunosios Europos piliečių kartos informavimui. Be to, Komitetas rekomenduoja kitose Europos Sąjungos valstybėse dirbantiems Europos piliečiams sudaryti geresnes sąlygas mokytis priimančios šalies kalbos ir profesinės terminijos;

2.19 **kartoja**, kad svarbu nuomonių skleidėjams teikti informaciją apie tai, kad kalbų įvairovė yra vertybė, todėl ragina Komisiją sustiprinti šioms grupėms skirtas daugiakalbystės informacijos kampanijas.

2006 m. birželio 14 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Michel DELEBARRE